

KM 1 - LOODUSLIKU LINNUSTIKU KAITSE (NÕUKOGU DIREKTIIV, 2.04.1979, loodusliku linnustiku kaitse kohta (79/409/EMÜ). Artiklid 3 (1),(2)(b); 4 (1), (2), (4) ja 5(a),(b),(d). Loodukaitseseadus (LK) § 55 lg 6¹

NÕUE 1.1: Keelatud on looduslikult esinevate lindude:

1.1.1 pesade ja munade tahtlik hävitamine ja kahjustamine või pesade kõrvaldamine

1.1.2 tahtlik häirimine, eriti pesitsemise ja poegade üleskasvatamise ajal

Tõsidus: arvestatakse liigi ohustatust, kas on tegemist kaitsealuse liigiga ja millisesse kategooriasse liik kuulub.

Ulatus: hinnatakse nõudes kirjeldatud keelatud tegevuse korduvust

Püsivus: hinnatakse rikkumise laadi ja kahju tekitamist

	1 Mõju keskkonnale praktiliselt puudub	2 Mõju keskkonnale on vähene	3 Mõju keskkonnale on oluline	4 Mõju keskkonnale on väga suur
Tõsidus	kaitsekategooriasse mitteamvatud linnuliigi üksik isend või pesa	kaitsekategooriasse mitteamvatud linnuliigi isendid või pesad	III kaitsekategooria liigid	I ja II kaitsekategooria liigid
Ulatus	kaitsekategooriasse mitteamvatud linnuliigi üks häirimise juhtum väljaspool pesitsusaega kalendriaasta jooksul	kaitsekategooriasse mitteamvatud linnuliigi korduv häirimine väljaspool pesitsusaega kalendriaasta jooksul	nõudes kirjeldatud ühekordne keelatud tegevus kalendriaasta jooksul (III kaitsekategooria liigid) või korduv tegevus kalendriaasta jooksul (kaitsekategooriasse mitteamvatud	nõudes kirjeldatud ühekordne keelatud tegevus (I ja II kaitsekategooria liigid)

			linnuliigid)	
Püsivus		kaitsekategooriasse mittearvatud linnuliigi häirimine (sh korduv), kui sellega ei põhjustatud liigile kahju	I, II või III kaitsekategooriate liikide isendite häirimine pesitsemise ja poegade üleskasvatamise ajal või nõudes kirjeldatud keelatud tegevus, kui sellega tekitati kahju kaitsekategooriasse mittearvatud linnuliigile	Kahju tekitamine I, II või III kaitsekategooriate liikidele pesade või munade hävitamisega, kahjustamisega või kõrvaldamisega

Koondhinde alusel vähendatakse KM 1 NÕUDE 1.1 tahtlikku rikkumise korral toetussummasid %-des järgmiselt:

Koondhinne kuni 5 = vähendamine 15 – 30%

Koondhinne 6 kuni 10 = vähendamine 31 - 70%

Koondhinne 11 kuni 12 = vähendamine 71 - 100%

NÕUE 1.2: Kui põllumajandustootja valduses olev maa asub kaitseala või püsielupaiga sihtkaitsevööndis, siis on tal (juhul kui kaitse-eeskiri ei sätesta teisiti) keelatud:

1.2.1 majandustegevus (väetamine, taimekaitsevahendite kasutamine, rohumaade uuendamine poollooduslikel kooslustel, metsa istutamine, maaparandussüsteemi rajamine)

Tõsidus: Hinnatakse tegevust sihtkaitsevööndis ja I kaitsekategooria liigi elupaigas või kasvukohas.

Ulatus: Lähtutakse sihtkaitsevööndis keelatud majandustegevusega hõlmatud ala suurusest.

Püsivus: Hinnatakse kaitse-eeskirjaga lubatud, kuid kaitseala valitsejaga kooskõlastamata majandustegevust või keelatud majandustegevust.

	1 Mõju keskkonnale praktiliselt puudub	2 Mõju keskkonnale on vähene	3 Mõju keskkonnale on oluline	4 Mõju keskkonnale on väga suur
Tõsidus			Sihtkaitsevööndis, väljaspool I kaitsekategooria liigi elupaika või kasvukohta.	I kaitsekategooria liigi elupaik või kasvukoht.
Ulatus		Kuni 10 % sihtkaitsevööndist	11 - 20 % sihtkaitsevööndist	20 % ja enam sihtkaitsevööndist
Püsivus			Kaitse-eeskirjaga lubatud, kuid kaitseala valitsejaga kooskõlastamata majandustegevus	Keelatud majandustegevus

1.2.2 loodusvarade (maavara, maavaravaru, loodusliku kivimi, setendi, vedeliku ja gaasi, mis ei ole maavaravaruna arvele võetud, kaitsealuste liikide isendite) kasutamine, pinnase teisaldamine ning vee ja jää võtmine pinnaveekogust rohkem kui 30 m³/ööpäevas

Tõsidus: Hinnatakse tegevust sihtkaitsevööndis ja I kaitsekategooria liigi elupaigas või kasvukohas.

Ulatus: Hinnatakse keskkonnale tekitatud kahju või vee/ jää loata võtmist pinnaveekogust üle kehtestatud piirmäära. Loodusvarade kasutamise seotud kahjude suuruse määramiseks kasutatakse maapõueseaduse § 74 lg 3 sätestatud.

Püsivus: Hinnatakse, kas kaitse-eeskirjaga lubatud tegevus on kooskõlastatud kaitseala valitsejaga. Hinnatakse ka seda, kas tegevus on kaitse-eeskirjaga keelatud.

	1 Mõju keskkonnale praktiliselt puudub	2 Mõju keskkonnale on vähene	3 Mõju keskkonnale on oluline	4 Mõju keskkonnale on väga suur
Tõsidus			Sihtkaitsevööndis, väljaspool I kaitsekategooria liigi elupaika või kasvukohta.	I kaitsekategooria liigi elupaik või kasvukoht.
Ulatus	Loodusvarade kasutamise ei ole tekkinud keskkonnakahju, vee/jää loata võtmine ei ole ületatud kehtestatud määra.			Loodusvarade kasutamise on tekkinud keskkonnakahju, vee/jää loata võtmine üle kehtestatud määra.
Püsivus			Kaitse-eeskirjaga lubatud, kuid kaitseala valitsejaga kooskõlastamata loodusvarade kasutamine	Keelatud loodusvarade kasutamine

NÕUE 1.3: Kui põllumajandustootja valduses olev maa asub kaitseala või püsielupaiga piiranguvööndis, siis on tal (juhul kui kaitse-eeskiri ei sätesta teisiti) keelatud:

1.3.1 uute maaparandussüsteemide rajamine;

1.3.2 veekogu veetaseme ja kaldajoone muutmine;

1.3.3 puhtpuistute kujundamine, energiapuistu rajamine;

1.3.4 biotsiidi, taimekaitsevahendi ja väetise kasutamine

Hindamine:

Tõsidus: Hinnatakse toimunud tegevust piiranguvööndis.

Ulatus: Nõude hindamiseks arvutatakse, kui suurel alal piiranguvööndisse jäävast alast toimub keelatud tegevus.

Püsivus: Hinnatakse kaitse-eeskirjaga lubatud, kuid kaitseala valitsejaga kooskõlastamata tegevust või tingimustest mittekinnipidamist.

	1	2	3	4
	Mõju keskkonnale praktiliselt puudub	Mõju keskkonnale on vähene	Mõju keskkonnale on oluline	Mõju keskkonnale on väga suur
Tõsidus		Tegevus toimub piiranguvööndis		
Ulatus		Alla 10% alast	Kuni 50 % alast	50-100% alast
Püsivus		Tegevuseks nõusolek olemas, kuid ei peeta tingimustest kinni.	Tegevuseks vajalik nõusolek puudub	Tegevus täielikult keelatud

NÕUE 1.4: Kui põllumajandustootja valduses olev maa asub hoiualal, siis peab tal olema hoiuala valitseja nõusolek:

1.4.1 tee rajamiseks;

1.4.2 loodusliku kivimi või pinnase teisaldamiseks;

1.4.3 maaparandussüsteemi rajamiseks ja rekonstrueerimiseks;

1.4.4 veekogu veetaseme ja kaldajoone muutmiseks;

1.4.5 biotsiidi ja taimekaitsevahendi kasutamiseks;

1.4.6 loodusliku ja poolloodusliku rohumaa ja poldri kultiveerimiseks või väetamiseks;

1.4.7 puisniiduilmelisel alal puude raiumiseks

Hindamine:

Tõsidus: Hinnatakse toimunud tegevust hoiualal või hoiuala liigi elu- või kasvukohas.

Ulatus: Nõude hindamiseks arvutatakse, kui suurel alal hoiualasse jäävast maast toimub keelatud tegevus.

Püsivus: Hinnatakse, kas tegevuseks on olemas vajalik nõusolek või nõusolekus toodud tingimusi on rikutud.

Tegevusi hinnatakse eraldi.

	1 Mõju keskkonnale praktiliselt puudub	2 Mõju keskkonnale on vähene	3 Mõju keskkonnale on oluline	4 Mõju keskkonnale on väga suur
Tõsidus		Tegevus toimub hoiualal	Tegevus toimub kaitstava liigi kasvukohas või elukohas	
Ulatus		Alla 10% alast	Kuni 50 % alast	50-100% alast
Püsivus		Tegevuseks nõusolek olemas, kuid ei peeta tingimustest kinni.	Tegevuseks vajalik nõusolek puudub.	Nõusoleku andmisest on keeldunud.

NÕUE 1.5: Kui põllumajandustootja valduses olev maa asub kaitsealal või püsielupaigas peab ta arvestama kaitse-eeskirjas toodud ajalise liikumispiiranguga või ajalise piiranguga niitmisele

Tõsidus: Hinnatakse piirangutest kinnipidamist erinevate rangusastmetega kaitsevööndites.

Ulatus: Hinnatakse seaduse või kaitse-eeskirjaga sätestatud ruumilisest piirangutest kinnipidamist.

Püsivus: Hinnatakse seaduse või kaitse-eeskirjaga sätestatud ajalistest piirangutest kinnipidamist.

	1 Mõju keskkonnale praktiliselt puudub	2 Mõju keskkonnale on vähene	3 Mõju keskkonnale on oluline	4 Mõju keskkonnale on väga suur
Tõsidus		Piirangutest mitte kinnipidamine hoiualal	Piirangutest mitte kinnipidamine piiranguvööndis	Piirangutest mitte kinnipidamine sihtkaitsevööndis või I kategooria kaitsealuse liigi püsielupaigas või kasvukohas
Ulatus		Osalisest piirangust ei peeta kinni		Täielikust piirangust ei peeta kinni
Püsivus		Ajutisest piirangust ei peeta kinni		Alalisest piirangust ei peeta kinni

KM 2 PÕHJAVEE KAITSE OHTLIKEST AINETEST LÄHTUVA REOSTUSE EEST (NÕUKOGU DIREKTIIV, 17.12.1979, põhjavee kaitse kohta teatavatest ohtlikest ainetest lähtuva reostuse eest (80/68/EMÜ) Artikkel 4, 5.

NÕUE 2.1: Veeseaduse § 26⁵ lõike 7 alusel kehtestatud nimistusse 1 kuuluvate ohtlike ainete ja prioriteetsete ainete ja prioriteetsete ohtlike ainete juhtimine pinnavette ning nimetatud ainete ja muude saasteainete juhtimine otse põhjavette on keelatud, välja arvatud erandjuhtudel vee erikasutusloa alusel. Nimistusse 2 kuuluvate ohtlike ainete ja prioriteetsete ainete juhtimine pinnavette ja põhjavette on lubatud vee erikasutusloa alusel vastavalt veeseaduse § 26¹¹.

Tõsidus: Hinnatakse, kas taotleja juhib nõudes märgitud aineid põhja- või pinnavette loata.

Ulatus: Hinnatakse, kas juhtimine toimub põhja- või pinnavette.

Püsivus: Hinnatakse, kas tegevus on ühekordne või korduv

	1 Mõju keskkonnale praktiliselt puudub	2 Mõju keskkonnale on vähene	3 Mõju keskkonnale on oluline	4 Mõju keskkonnale on väga suur
Tõsidus				Juhib loata põhja- või pinnavette nimistutesse I või II kuuluvaid aineid, prioriteetseid aineid või prioriteetseid ohtlike aineid
Ulatus			Juhtimine pinnavette	Juhtimine põhjavette
Püsivus			Ühekordne tegevus	Mitmekordne tegevus

NÕUE 2.2: Naftasaaduste hoidmisehitised peavad vastama veeseaduse § 26 lg 3, 4 p 2 nõuetele

Tõsidus: Hinnatakse nõuetekohase dokumentatsiooni olemasolu, naftasaaduse hoidmisehitise tehnilistele nõuetele vastavust ja lekkekindlust.

Ulatus: Hindamisel lähtutakse naftasaaduste hoidmisehitiste mahust.

Püsivus: Hinnatakse, kui kaua ei ole taotleja nõudeid täitnud

	1	2	3	4
	Mõju keskkonnale praktiliselt puudub	Mõju keskkonnale on vähene	Mõju keskkonnale on oluline	Mõju keskkonnale on väga suur
Tõsidus	Märgistuse ja dokumentatsiooni puudumine		Hoidmisehitised ei vasta nõuetele	Naftasaadused on sattunud hoidlast keskkonda
Ulatus		Väike hoidmisehitis, mille maht on 3 kuni 10 m ³	Keskmine hoidmisehitis, mille maht on üle 10 m ³ ja kuni 5000 m ³	Suur hoidmisehitis, mille maht on üle 5000 m ³
Püsivus			Nõudeid ei ole täidetud 1 aasta	Nõudeid ei ole täidetud 2 või enam aastat

KM 3 REOVEESETTE KASUTAMINE

(NÕUKOGU DIREKTIIV, 12.06.1986, keskkonna ja eelkõige pinnase kaitsmise kohta reoveesette kasutamisel põllumajanduses (86/278/EMÜ). Artikkel 3.)

NÕUE 3.1: Vastavalt veeseaduse § 26 1 lg 2 nõuetele kasutatakse põllumajanduses ainult töödeldud reoveesetet. Põllumajanduses, haljastuses ja rekultiveerimisel reoveesette kasutamise nõuded kehtestab keskkonnaminister määrusega.

Tõsidus: Tõsiseks nõude rikkumiseks on töötlemata reoveesette kasutamine põllumajanduses.

Ulatus: Ulatuse määramisel lähtutakse sellest, mitmel protsendil tootja kasutuses oleval maal kasutatakse töötlemata reoveesetet või kasutatakse töötlemata reoveesetet veekaitsevööndis või kaitsmata põhjaveega alal.

Püsivus: Hinnatakse ühe aasta jooksul kasutatud reoveesette kogust kuivainena.

	1 Mõju keskkonnale praktiliselt puudub	2 Mõju keskkonnale on vähene	3 Mõju keskkonnale on oluline	4 Mõju keskkonnale on väga suur
Tõsidus				Töötlemata sette kasutamine
Ulatus		Kuni 40 % kasutusel olevast põllumajandus- maast	Üle 40 % kasutusel olevast põllumajandusmaast	Veekaitsevöönd või kaitsmata põhjaveega ala
Püsivus		Aasta jooksul kuni 2 tonni töötlemata setet arvestatud kuivainena	Aasta jooksul üle 2 tonni töötlemata setet arvestatud kuivainena	

NÕUE 3.2 Maal, kuhu on laotatud setet, ei tohi aasta jooksul pärast laotamist kasvatada köögivilja või marju, maitse- ja ravimtaimi toiduks või söödaks ning kahe kuu jooksul pärast laotamist karjatada loomi või varuda loomasööta.

Hindamine:

Tõsidus: Hinnatakse, kas aasta jooksul pärast sette laotamist maale (põllumaale) on kasvatatud köögiviljakultuure või ravimtaimi toiduks või söödaks, karjatatud loomi või varutud loomasööta kahe kuu jooksul pärast sette laotamist.

Ulatus: Hinnatakse, kas köögiviljakultuure, maitse- ja ravimtaimi või loomasööta või -saadusi kasutakse oma tarbeks või turustamiseks.

Püsivus: Hinnatakse ajalistest piirangutest kinnipidamist.

	1 Mõju keskkonnale praktiliselt puudub	2 Mõju keskkonnale on vähene	3 Mõju keskkonnale on oluline	4 Mõju keskkonnale on väga suur
Tõsidus			Loomade karjatamine ja sööda varumine 2 kuu jooksul pärast sette laotamist	Köögiviljakultuuride, marjade ja ravimtaimede kasvatamine 1 aasta jooksul sette laotamisest
Ulatus			Kasutab oma tarbeks köögiviljakultuure, marju, maitse- ja ravimtaimi või loomasööta või -saadusi.	Turustab köögiviljakultuure, marju, maitse- ja ravimtaimi, või loomasööta või -saadusi.
Püsivus			Loomasööda varumine ja loomade karjatamine enne 2 kuu möödumist sette laotamisest	Köögiviljakultuure, marju ning ravim- või maitsetaimi toiduks või söödaks kasvatamine enne aasta möödumist sette laotamisest

NÕUE 3.3: Reoveesette kasutajal on selle kasutamiseks andja poolt väljastatud dokumendid sette töötlusviisi ja selle analüüsi tingimuste kohta ning sette kasutamise üle peetakse arvestust

Hindamine:

Tõsidus: Hinnatakse sette kasutajale määrusega kehtestatud kohustustest kinni pidamist st kas sette kasutaja on esitanud oma isiku andmed sette kasutamiseks andjale ja andmed sette kasutamise kohta, kas peetakse päevikut või kantakse andmed põlluraamatusse määruses nõutud korras ja kas on säilitatud sette kasutamise kohta peetud arvestust.

Ulatus: Hinnatakse, kas kasutatakse oma tootmises tekkinud setet oma tarbeks või antakse oma tegevuse käigus tekkinud reoveesete teisele isikule nõutud dokumentideta.

Püsivus: Hinnatakse puuduste likvideerimist

	1 Mõju keskkonnale praktiliselt puudub	2 Mõju keskkonnale on vähene	3 Mõju keskkonnale on oluline	4 Mõju keskkonnale on väga suur
Tõsidus		Ei peeta nõuetekohast arvestust	Ei peeta nõuetekohast arvestust ja puuduvad analüüsid	
Ulatus		Oma tegevuse käigus tekkinud reoveesete mittenõuetekohane kasutamine enda tarbeks.	Oma tegevuse käigus tekkinud reoveesete mittenõuetekohaseks kasutamiseks andmine teisele isikule.	
Püsivus		Puudused likvideeritakse 14 kalendripäeva jooksul.		Puudusi ei ole võimalik likvideerida

KM 4 NITRAADIREOSTUSE VÄLTIMINE NITRAADITUNDLIKUL ALAL
 NÕUKOGU DIREKTIIV, 12.12.1991, veekogude kaitsmise kohta põllumajandusest lähtuva nitraadireostuse eest (91/676/EMÜ). Artikkel 4, 5.

NÕUE 4.1: Orgaanilisi ja mineraalväetisi ei tohi laotada 1. detsembrist kuni 31. märtsini ja muul ajal, kui maapind on kaetud lumega, külmunud või perioodiliselt üleujutatud, või veega küllastunud maale

Tõsidus: Hinnatakse selle põhjal, kas rikkumine on toimunud piiranguteta alal, veekaitsevööndis või kaitstaval loodusobjektil.

Ulatus: Hinnatakse, kui suurele alale haritavast maast on toimunud orgaaniliste ja mineraalväetiste laotamine.

Püsivus: Hinnatakse mitu korda on keelatud ajal väetist laotatud.

	1 Mõju keskkonnale praktiliselt puudub	2 Mõju keskkonnale on vähene	3 Mõju keskkonnale on oluline	4 Mõju keskkonnale on väga suur
Tõsidus		Tegevus toimub piiranguteta alal	Tegevus toimub veekaitsevööndis	Tegevus toimub kaitstaval loodusobjektil
Ulatus		Kuni 10 % kogu haritavast maast	11-50% haritavast maast	Üle 50 % haritavast maast
Püsivus		Üks kord taotluse aastal keelatud ajal	Kaks korda taotluse aastal keelatud ajal	Üle kahe korra taotluse aastal keelatud ajal

NÕUE 4.2: Vätise laotamine pinnale on keelatud haritaval maal, mille maapinna kalle on üle 10%. Kui maapinna kalle on 5-10%, on pinnale vätise laotamine keelatud 1. novembrist kuni 15. aprillini.

Tõsidus: Hinnatakse seda, millisele kaldega alale vätiseid laotati

Ulatus: Hinnatakse, kui suurel alal keelatud tegevus toimub

Püsivus: Hinnatakse mitu korda on vätiseid keelatud kohas laotatud.

	1 Mõju keskkonnale praktiliselt puudub	2 Mõju keskkonnale on vähene	3 Mõju keskkonnale on oluline	4 Mõju keskkonnale on väga suur
Tõsidus			Vätise laotamine toimub haritaval maal kaldega 5-10% perioodil 1. november– 15. aprill	Vätise laotamine haritaval maal kaldega üle 10%
Ulatus		Kuni 10% kaldega alast	Kuni 50% kaldega alast	Üle 50% kaldega alast
Püsivus		Üks kord taotluse aastal keelatud kohas	Kaks korda taotluse aastal keelatud kohas	Üle kahe korra taotluse aastal keelatud kohas

NÕUE 4.3: Allikate ja karstilehtrite ümbruses on 10 m ulatuses veepiirist või karstilehtrite servast keelatud väetiste ja taimekaitsevahendite kasutamine ning vee kvaliteeti ohustav muu tegevus

Tõsidus: Hinnatakse väetiste ja taimekaitsevahendite kasutamist keelatud kohas.

Ulatus: Hinnatakse, kui suurel alal keelatud tegevus toimub

Püsivus: Hinnatakse mitu korda on väetisi või taimekaitsevahendeid keelatud ajal või kohas laotatud. Keelatud on juba esmane laotamine keelatud kohas või ajal.

	1 Mõju keskkonnale praktiliselt puudub	2 Mõju keskkonnale on vähene	3 Mõju keskkonnale on oluline	4 Mõju keskkonnale on väga suur
Tõsidus		Muu vee kvaliteeti ohustav tegevus veekaitsevööndis.	Väetisi ja taimekaitsevahendeid kasutatakse lähemal kui 10 m allikatest ja karstilehtritest	Väetiste ja taimekaitsevahendite kasutamine <u>oluliste</u> allikate ja karstilehtrite ümbruses (lähemal kui 50 m)
Ulatus		Kuni 10% piiranguga alast	Kuni 50% piiranguga alast	Üle 50% piiranguga alast
Püsivus		Üks kord taotluse aastal keelatud kohas	Kaks korda taotluse aastal keelatud kohas	Üle kahe korra taotluse aastal keelatud kohas

NÕUE 4.4: Põllumajandusloomade pidamisel peab sõnnikuhoidla või sõnniku- ja virtsahoidla mahutama vähemalt nende 8 kuu sõnniku ja virtsa. Kui sügavallapanuga laut ei mahuta kaheksa kuu sõnnikukogust, peab laudal olema ülejääva koguse mahutav sõnnikuhoidla. Sõnnikuga kokkupuutuvad konstruktsioonid peavad vastama sõnnikuhoidlatele esitatavatele nõuetele. Kui loomapidaja suunab sõnniku hoidmisele või töötlemisele oma ettevõtte teise hoidlasse või töötlemiskohta või lepingu alusel teise isiku hoidlasse või töötlemiskohta, peab loomakasvatushoone kasutamisel olema tagatud lekkekindla hoidla olemasolu, mis mahutab vähemalt ühe kuu sõnnikukoguse.

Nõuet ei hinnata, kui loomapidaja suunab tekkiva sõnniku hoidmisele või töötlemisele oma ettevõtte teise hoidlasse või töötlemiskohta või lepingu alusel teise isiku hoidlasse või töötlemiskohta.

Tõsidus: Hinnatakse, kas sõnnikuhoidla puudub või sõnnikuhoidla ei vasta veeseadusest tulenevatele nõuetele.

Ulatus: Ulatuse juures tuleb lähtuda loomapidamishoones peetavatest loomühikutest.

Püsivus: Hinnatakse, kui kaua taotleja ei ole nõudeid täitnud.

	1	2	3	4
	Mõju keskkonnale praktiliselt puudub	Mõju keskkonnale on vähene	Mõju keskkonnale on oluline	Mõju keskkonnale on väga suur
Tõsidus		Sõnnikuhoidla ei mahuta nõutud sõnniku kogust, kuid vastab veekaitse nõuetele.	Sõnnikuhoidla ei mahuta nõutud sõnniku kogust ja/või ei vasta veekaitse nõuetele.	Sõnnikuhoidla puudub.
Ulatus	11-50 lü	51-100 lü	101-300 lü	üle 300 lü
Püsivus			Nõudeid ei ole täidetud üks aasta	Nõudeid ei ole täidetud kaks või enam aastat

NÕUE 4.5: Põllumajandustootja peab hoidma loomapidamishoonetes tekkivat sõnnikut sõnnikuhoidlates ja/või aunades, sõnnikuaun paikneb veeobjektide suhtes nõutud kaugusel ning aunades hoidmise tingimustest peetakse kinni.

Nõuet hinnatakse juhul, kui sõnnikut hoitakse aunas või sõnnikut hoiustatakse väljaspool sõnnikuhoidlat või haritavat maad.

Tõsidus: Hinnatakse sõnnikuauna nõuetele vastavust, asupaika ning sõnniku hoidmist väljaspool haritavat maad.

Ulatus: Hinnatakse, kas sõnnikuga on reostatud veekogu, allikas või karstilehter

Püsivus: Hinnatakse, kui kaua taotleja ei ole nõudeid täitnud.

	1 Mõju keskkonnale praktiliselt puudub	2 Mõju keskkonnale on vähene	3 Mõju keskkonnale on oluline	4 Mõju keskkonnale on väga suur
Tõsidus	Sõnnikuaun ei ole nõuetekohaselt kaetud	Sõnnikuaun paikneb samas kohas kahel teine-teisele järgneval aastal	Sõnnikuaun paikneb veekaitsevööndis; sõnnikut hoiustatakse väljaspool haritavat maad või hoidlat	Sõnnikuaun paikneb allikale või karstilehtrile lubatust lähemal
Ulatus		Sõnnikuga ei reostatud veekogu, allikat või karstilehtrit		Sõnnikuga on reostatud veekogu, allikat või karstilehtrit
Püsivus			Nõudeid ei ole täidetud üks aasta	Nõudeid ei ole täidetud kaks või enam aastat

NÕUE 4.6 NTA alal on sõnniku- ja mineraalväetisega kokku lubatud anda haritava maa ühe hektari kohta keskmisena kuni 170 kg lämmastikku aastas. Mineraallämmastiku kogused, mis on suuremad kui 100 kg hektarile, tuleb anda jaotatult. NTA-l tohib lubatud lämmastiku üldkogusest anda mineraalväetistega haritava maa ühe hektari kohta keskmisena mitte üle 140 kg aastas.

Tõsidus: Hinnatakse ebasobiva kasutusaja ning tingimuste või üleväetamise suuruse põhjal. Tõsidus oleneb üleväetamise suurusest hinnatuna lämmastikukilogrammides hektari kohta kui ka kasutusaegadest.

Ulatus: Hindamisel arvestatakse mitmel protsendil haritavast maast on toimunud üleväetamine.

Püsivus: Hinnatakse perioodi, mille jooksul nõuet eirati.

	1 Mõju keskkonnale praktiliselt puudub	2 Mõju keskkonnale on vähene	3 Mõju keskkonnale on oluline	4 Mõju keskkonnale on väga suur
Tõsidus		Üleväetamine kuni 9 kg N/ha	Üleväetamine 9-30 kg N/ha või sõnniku/väetise laotamine keelatud ajal ja kohas	Üleväetamine alates 31 kg N/ha või ulatuslik sõnniku/väetise laotamine keelatud ajal ja kohas
Ulatus		Kuni 5,0%	5,1– 20 %	Üle 20 %
Püsivus		Üleväetamine on toimunud ühe vegetatsiooniperioodi jooksul	Üleväetamine on toimunud üle ühe vegetatsiooniperioodi	Üleväetamine on toimunud pikaajaliselt (üle kahe vegetatsiooniperioodi)

NÕUE 4.7: Mineraalväetise hoidla peab olema ehitatud nii, et väetis ei satuks keskkonda.

Tõsidus: Hinnatakse hoidla olukorda ning vastavust kehtestatud hoidmisnõuetele.

Ulatus: Hinnatakse asukohta, kus väetis on sattunud keskkonda

Püsivus: Hinnatakse abinõude rakendamise kiirust ja võimalikkust.

	1 Mõju keskkonnale praktiliselt puudub	2 Mõju keskkonnale on vähene	3 Mõju keskkonnale on oluline	4 Mõju keskkonnale on väga suur
Tõsidus		Päas hoidlasse ei ole piiratud tavalisi abinõusid rakendades.	Hoidla konstruktsioonid pole lekkekindlad	Väetised on sattunud hoidlast keskkonda
Ulatus		Väetise sattumine keskkonda hoidla lähiümbruses	Väetise sattumine keskkonda hoidla lähiümbruses kaitsmata põhjaveega alal	Väetise sattumine keskkonda hoidla lähiümbruses oluliste allikate ja karstilehtrite alal
Püsivus		Tavalised abinõud rakendatakse 14 kalendripäeva jooksul	Keskkonda sattunud väetist on võimalik kokku koguda 24 tunni jooksul.	Keskkonda sattunud väetist ei ole võimalik kokku koguda.

KM 5 KITSENDUSED KAITSEALAL, HOIUALAL JA PÜSIELUPAIGAS

NÕUKOGU DIREKTIIV, 21.05.1992, looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (92/43/EMÜ). Artikkel 6, 13, 15, 22 (b)

NÕUE 5.1: Kui põllumajandustootja valduses olev maa asub kaitsealal, hoiualal või püsielupaigas, siis peab tal olema kaitstava loodusobjekti valitseja nõusolek selle maa katastriüksuse kõlvikute piiride ja/või sihtotstarbe muutmiseks loa taotlemisel.

Tõsidus: Hinnatakse, missuguste erinevate rangusastmetega kaitsevööndites nõusolekuta tegevust on läbi viidud.

Ulatus: Hinnatakse, kas on muudetud kõlvikute piire või sihtotsarvet või muudeti ühe tegevusega mõlemat.

Püsivus: Hinnatakse, kas kaitstava loodusobjekti valitseja nõusolek selle maa katastriüksuse kõlvikute piiride ja/või sihtotstarbe muutmiseks puudub või on selle andmisest keeldutud.

	1 Mõju keskkonnale praktiliselt puudub	2 Mõju keskkonnale on vähene	3 Mõju keskkonnale on oluline	4 Mõju keskkonnale on väga suur
Tõsidus		Nõusolekuta tegevus toimub hoiualal	Nõusolekuta tegevus toimub piiranguvööndis	Nõusolekuta tegevus toimub sihtkaitsevööndis või I kategooria kaitsealuse liigi püsielupaigas või kasvukohas
Ulatus		Muudetud piire või sihtotsarvet		Muudetud piire ja sihtotsarvet
Püsivus			Puudub kaitseala valitseja nõusolek	Nõusolekust on keeldutud